

Đối Phó với những Chuyển Tiếp hằng ngày.

Học sinh tự kỷ phải đối đầu với nhiều thay đổi hằng ngày, một số khó xử hơn những chuyện khác, và chúng gồm có:

- phải ngưng một sinh hoạt và bắt đầu việc khác
- thay đổi có xếp đặt trước về giờ học
- thay đổi bất ngờ về giờ học
- có thầy cô khác tạm thời
- nghe chuông ăn trưa, phải ngưng giờ ra chơi và qua giờ học kế

Những thay đổi này (hay sự chuyển tiếp) có thể rất căng thẳng cho học sinh tự kỷ, cho dù chúng có vẻ như là chuyện thật nhỏ bé (Handley, 2006).

Mô tả

- Khi có sắp xếp trước để hỗ trợ cho sự chuyển tiếp và sự thay đổi, có sự can dự của những ai chính yếu trong cuộc thì người tự kỷ đáp ứng tốt đẹp hơn.
- Người tự kỷ thường cần thời gian để diễn giải thông tin, thế nên có báo trước là điều tốt
- Việc này cũng có thể được tốt đẹp hơn với hỗ trợ đặc biệt cho chúng tự kỷ, thí dụ dùng hình.

Mức báo trước và sắp xếp về thay đổi mà người tự kỷ cần có thì thay đổi từ cá nhân này cá nhân khác. Có học sinh cần nhiều thời gian hơn để diễn giải và chấp nhận thay đổi, em khác có vẻ như không cần hỗ trợ nhiều về việc thay đổi. Điều quan trọng cho cha mẹ là xác định được ảnh hưởng của thay đổi đối với con, và phương cách / hỗ trợ gì được thấy là có hiệu quả trong quá khứ.

Hãy dành thì giờ xem xét con bạn. Trong bảng dưới đây, xác định những lúc chuyển tiếp hằng ngày gây khó khăn cho con ở nhà và ở trường. Xong xác định những thay đổi khác ít thường gặp hơn ở nhà và ở trường mà gây khó khăn cho con. Những cách hay sự hỗ trợ nào bạn thấy hữu dụng để đối phó với những thay đổi này ?

	Hàng ngày	Khi khác
Ở nhà		
Trường học		
Phương cách / hỗ trợ		

Chuẩn bị cho con sự thay đổi

- Dạy con bạn về sự thay đổi – thí dụ 'Thay đổi có hơi đáng sợ một chút nhưng không sao cả'. Hãy chú tâm vào điều tích cực của thay đổi, như nói 'con nhộng biến thành bướm bướm xinh đẹp'.
- Cho hỗ trợ về sự thay đổi, thí dụ dùng thông lệ bằng hình / thứ tự các việc bằng hình, câu viết sẵn v.v.
  - Thực tập thay đổi khi con bạn thoải mái và an vui
  - Tập đổi vai với người trong nhà, dạy những cách đáp ứng và đối phó thích hợp với sự thay đổi
    - Tăng cường / có thưởng cho đáp ứng thích hợp với sự thay đổi
    - Nhấn mạnh những gì giữ nguyên không thay đổi – thí dụ thay đổi lớp học nhưng nhà vệ sinh, thư viện và phòng ăn vẫn ở yên chỗ.

Đáp ứng với sự chuyển tiếp

Thực tập hữu ích:

1. *Có thông tin*: hãy xin trường báo trước cho bạn nếu được khi sắp có thay đổi, hãy đặt câu hỏi với trường
2. *Soạn kế hoạch*: Hãy đến gặp thầy cô của con, hoặc cả nhà cùng soạn kế hoạch để hỗ trợ việc chuyển tiếp. Cần phải có gì, ai làm và khi nào? Dùng khuôn mẫu về sự tăng trưởng để hỗ trợ cho sự sắp xếp của bạn.
3. *Tạo ra hỗ trợ*: thứ tự các việc bằng hình, câu viết sẵn, hỗ trợ về cảm quan v.v.
4. *Lượng xét / Duyệt lại*: kế hoạch hỗ trợ sự chuyển tiếp có hiệu quả không? Chuyện gì có thể làm cho tốt đẹp hơn?

Tham khảo và thêm thông tin

Dodd, S., Brennan, L. & Collins, M. (2005)
Transition to School. Autism Spectrum Australia

Grandin, T. nd. *Making the Transition from the World of School into the World of Work*.
Colorado: Colorado State University.

Handley, E. (2006). *Making Change Easier: A Guide for Parents and Schools*.
Autism SA.

LaCava, P.G. (2005). Facilitate Transitions. *Intervention in School and Clinic*, 41 (1), 46-48.

Giúp Cho Sự Chuyển Tiếp Được Dễ Dàng

Paul G. LaCava

Chuyển tiếp có thể là diễn biến khó khăn cho bất cứ trẻ nào và gia đình của em. Điều này có thể gồm việc chuyển tiếp từ trường tới sở làm, từ lớp này tới lớp kia ở trường, từ sinh hoạt này sang sinh hoạt kia, hoặc bất cứ những thay đổi lớn lao nào khác trong đời. Cho ai có khuyết tật như có chứng tự kỷ, các thay đổi này có thể cho ra khó khăn đặc biệt (Wing, 1996). Bài này trưng ra một số điểm áp dụng thành công để giúp cho việc chuyển tiếp giữa các sinh hoạt ở trường được dễ dàng.

Tuy diễn tiến này nhắm vào người tự kỷ, phương pháp can thiệp và sinh hoạt có thể hữu ích cho bất cứ học sinh nào. Thực vậy, một số trường dùng vài cách thức này cho tất cả học sinh của trường và đã thành công lớn lao. 20 điểm sau được gom lại như là một phần của tiến trình hỗ trợ một nam sinh lớp năm có chứng tự kỷ, khi em chuyển từ tiểu học sang trung học.

1. Học sinh nên có tự do độc lập càng nhiều càng tốt trong diễn trình chuyển tiếp này.

Có nghĩa học sinh nên được cho can dự vào việc quyết định, chọn lựa, xác định nhu cầu và điều gì cho kết quả tốt v.v. Việc tự quyết này là điều thiết yếu cho sự thành công và đặt kế hoạch cho tương lai. (Shogren, Fagella-Luby, Bae, & Wehmeyer, 2004; Wehmeyer, 1999).

2. Theo mẫu mực của việc hỗ trợ tích cực hành vi (Positive Behavioural Support – PBS) (Carr, Dunlap, et al, 2002, Carr, Horner, et al., 1999).

Cách khởi động này, dựa trên ưu điểm, cần để xác định tất cả những hỗ trợ (thí dụ về môi trường, học trình, các thay đổi) mà học sinh cần có để thành công. Xác định hỗ trợ nào thành công trong môi trường hiện thời, nếu chúng vẫn còn cần đến, và hỗ trợ mới nào sẽ phải cần cho môi trường mới.

3. Thu thập thông tin nào cần, trước khi có sự chuyển tiếp xảy ra.

Để có quyết định dựa vào tài liệu liên hệ, ta có thể phải cần thăm định mới hoặc thu thập tài liệu mới.

4. Khởi sự sớm trong năm học những buổi họp để soạn việc chuyển tiếp.

Thí dụ, buổi họp có thể họp sớm như tháng 11 hoặc tháng chạp của năm trước khi có sự chuyển tiếp; và gồm có học sinh, gia đình, nhân viên mới của trường trong buổi họp. Soạn ra lịch trình cho việc chuyển tiếp gồm có mục tiêu, sinh hoạt phải hoàn tất, người phụ trách, khi nào các mục sẽ xong v.v. Tiếp tục những buổi họp này mỗi tháng hoặc mỗi hai tháng, hoặc theo nhu cầu để cập nhật tiến bộ, có thay đổi và cộng tác.

5. Cùng với học sinh tạo và dùng lịch của năm học, để cho thấy rõ ràng khi nào một số việc gì sẽ xảy ra dần tới và gồm luôn cả sự chuyển tiếp.
6. Nếu việc duyệt xét chương trình học hằng năm của học sinh chỉ có được sau khi em đã qua cuộc chuyển tiếp, thì có lẽ tốt hơn nên duyệt lại chương trình học này trước cuối năm của niên học hiện thời, và thực hiện bất cứ thay đổi nào cần trước khi có chuyển tiếp xảy ra.
Hơn nữa, chương trình ấy có thể cần được cập nhật sau một khoảng thời gian, một khi toán của trường đã có thì giờ lượng xét sự chuyển tiếp và môi trường mới.
7. Hãy nghĩ tới việc có buổi họp MAPS (McGill Action Planning System) để giúp với cái nhìn rộng rãi, và làm cho kế hoạch và mục tiêu của việc chuyển tiếp, năm học mới và về lâu về dài hóa dễ dàng hơn (Forst & Lusthaus, 1989).
8. Trình bày với nhân viên mới của trường ưu điểm của trẻ, khả năng và bài làm mẫu của trẻ.
Giúp họ được biết rõ về học sinh. Với sự cho phép của cha mẹ và học sinh, hãy quay video hoặc là chụp hình học sinh trong trường hiện thời để cho nhân viên mới xem. Nhân viên mới có thể tới thăm học sinh trong trường em đang học lúc này.
9. Quay video hoặc là chụp hình môi trường mới và nhân viên cho học sinh xem trước khi có sự chuyển tiếp (thí dụ vài tháng trước).
10. Duyệt trước với học sinh về môi trường mới.
Dùng bản đồ hoặc sơ đồ của trường, và khi đến thăm trường mới, tập cho em đi từ nơi này sang nơi kia.
11. Dùng cách Viết Chuyện để giúp giải thích cho học sinh biết phải làm những gì mới, thông lệ, ấn ý khi xã giao và các điều liên hệ (Gray, 2004).
12. Hợp tác của bạn đồng trang lứa: Khởi đầu sớm như tháng chạp trước khi có sự chuyển tiếp, có bạn lớn hơn ở trường mới qua thăm và kết thân với học sinh sắp có chuyển tiếp.
Để bạn mô tả kinh nghiệm ở trường mới, chơi trò, làm việc chung với học sinh v.v. Tìm những bạn hiện thời có thể là người hỗ trợ em trong lúc chuyển tiếp và trong năm học mới.
13. Đa số lớp học chung hay các cấp lớp có ngày giới thiệu trường cho tất cả học sinh chuyển tiếp lên trung học.
Hãy đến thăm trường mới với bạn học chung và lần khác thì đi một mình. Trong năm học ở trường hiện thời, hãy cho học sinh đến thăm trường mới vài lần với thầy cô mới của em. Trong mùa hè trước khi có sự chuyển tiếp, cho học sinh và gia đình của em tới thăm trường mới và thầy cô lần nữa.
14. Xem những ai là người an toàn và nơi an toàn cho em trong trường mới. (Myles & Southwick, 199).
- Điều này sẽ rất quan trọng để giúp học sinh cảm thấy an tâm và thoải mái trong môi trường mới.
15. Thầy cô mới nên xem qua hồ sơ của học sinh (như học bạ, chương trình học năm trước, kế

hoạch về hành vi, mẫu bài làm) và tập làm quen với khuyết tật riêng biệt của học sinh, cùng các ưu điểm và nhu cầu đặc biệt của em.

16. *Thầy cô mới nên chú tâm vào việc tạo liên hệ mạnh mẽ với học sinh trong buổi ban đầu của niên học.*

Thời gian dành cho việc này sẽ cho kết quả lớn lao về sau trong năm học. Nếu học sinh cảm thấy an toàn, thoải mái và được thầy cô cùng bạn bè quý mến, em sẽ chịu học và phát triển những kỹ năng khác.

17. *Đặt ra thời biểu và thông lệ mới cho môi trường mới càng sớm càng tốt, để tạo sự liên tục và có tiên liệu vào ngày học.*

18. *Huấn luyện thầy cô ở trường mới.*

Tìm bất cứ sự huấn luyện nhân viên nào mà cần áp dụng để giúp học sinh có sự chuyển tiếp thành công.

19. *Nêu ra ưu điểm và tài năng của học sinh, để người khác có thể thấy khả năng và sự đóng góp của em.*

20. *Hãy nhớ rằng chuyển tiếp là diễn biến xảy ra luôn không ngưng.*

Hãy kiên nhẫn, uyển chuyển, sáng tạo, có tính kết hợp và ăn mừng sự thành công trong khi ta theo đuổi sự việc.

Australian Government

**Department of Education, Employment
and Workplace Relations**

peac
Partnerships between
Education and the
Autism Community

Autism Spectrum Australia (Aspect)
Autism SA
Autism Queensland
Flinders University SA
www.positivepartnerships.com.au